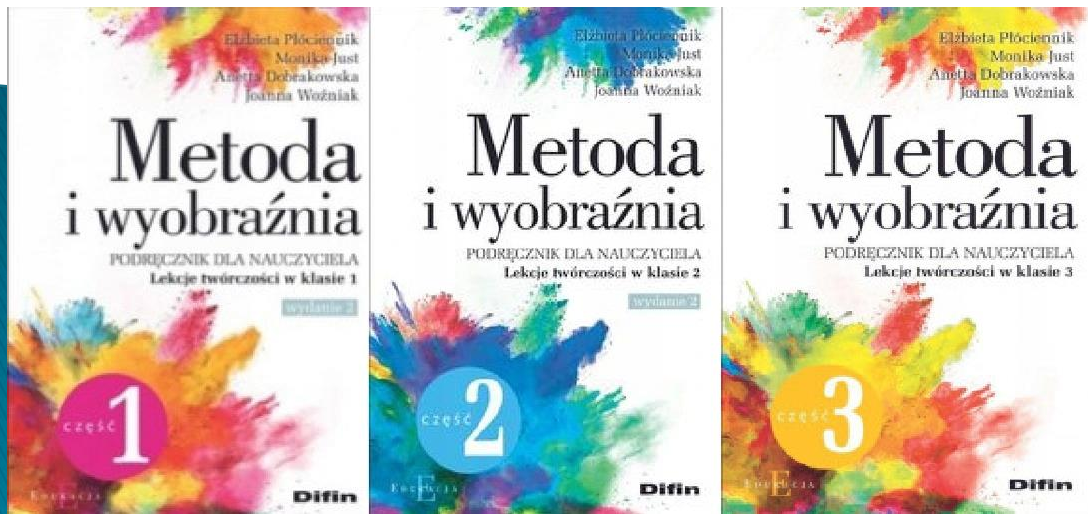

Postawa twórcza – myślenie metaforyczne

E. Płóciennik, M Just, A. Dobrakowska, J. Woźniak,
Metoda i wyobraźnia. Podręcznik dla nauczyciela.
Lekcje twórczości w klasie 1–3
(2020, Difin)

Analogia i metafora

- ▶ **Analogia:** wyłonienie cech jednego przedmiotu poprzez wskazanie jego podobieństwa do innego przedmiotu lub równoległości występujących pomiędzy nimi innych cech (np. *jej oczy błyszczą jak brylanty, zwycięstwo jest słodkie jak cukierek*)
- ▶ **Metafora:** zrozumienie i postrzeganie jednej rzeczy za pomocą innej (np. *brylantowe oczy, cukierkowe zwycięstwo*)

Myślenie metaforyczne – cechy

- ▶ Wymaga **myślenia asocjacyjnego**, czyli zdolności abstrahowania cech różnych obiektów i porównywania ich, wyłaniania tych, które są wspólne lub nie mają ze sobą związków
- ▶ Ma **twórczy charakter** – powstają nowe związki frazeologiczne, związki pojęć, nowe skojarzenia i pojęcia na bazie już funkcjonujących

Analogie – rodzaje

- ▶ **Analogia prosta** (przeniesienie cech z jednej dziedziny do drugiej)

Ćw. 1: **Coś** (z otoczenia) **jest jak coś** (z otoczenia), **bo..**

Analogie – rodzaje

- ▶ **Analogia personalna** (przeżywanie rzeczywistości z innej perspektywy; np. w dramacie: *jestem kimś/czymś innym*)

Ćw. 2: Ja jako... (coś z otoczenia) **mógłbym/ mogłabym....**

Analogie – rodzaje

- ▶ **Analogia symboliczna** (operowanie skrótowym symbolem złożonego zjawiska/przedmiotu, np. poprzez obrazek)

Ćw. 3: *strach jest jak...* (narysuj obrazek)

Ćw. 4: *Jeden wybór* (karta na następnej stronie)

Załącznik do ćwiczenia 66) „Jeden wybór”

W rzędach 1-3 zaznacz obrazek, który jest spokrewniony z obrazkiem przedstawionym w kwadracie w ten sam sposób jak są spokrewnione ze sobą dwa inne elementy w pierwszym prostokącie. W rzędach 4-5 utwórz własne przykłady takich zagadek.

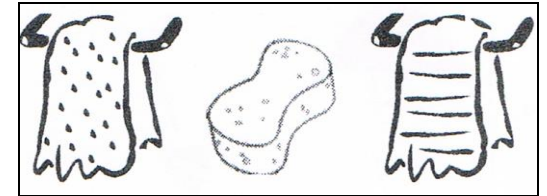
1/

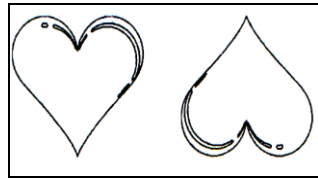
jak jest

i

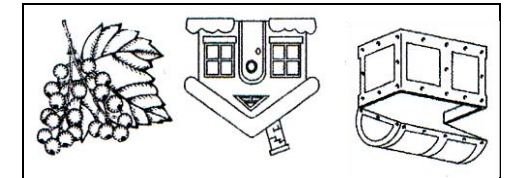
2/

jest jak

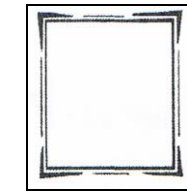
i

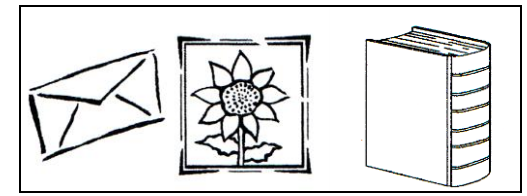
3/

jest jak

i

4/

jest jak

i

5/

jest jak

i

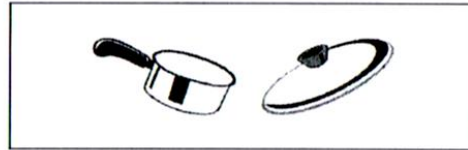

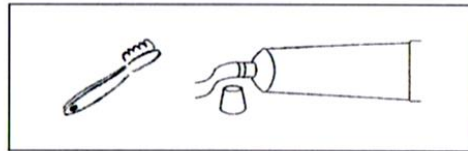
Załącznik do ćwiczenia 67) „Dwa wybory”

Wytnij obrazki z tabeli na dole strony i przyklej je w drugim prostokącie, tak by wybrane dwa elementy miały taki sam związek ze sobą jak dwa elementy w pierwszych dwóch prostokątach. W 3 i 4 prostokącie zaproponuj własne przykłady powiązań do wskazanych elementów z tabeli na dole strony.

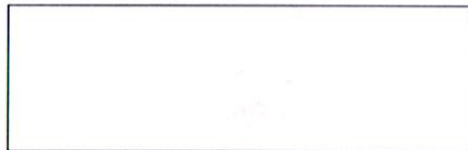
1)

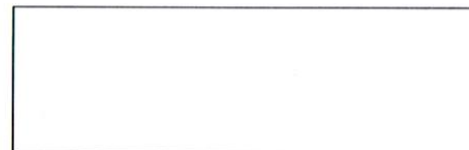
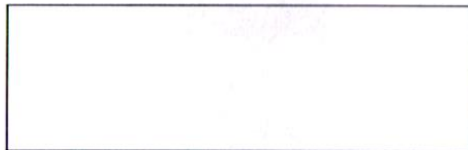
2)

3)

4)

Analogie – rodzaje

- ▶ **Analogia fantastyczna** (życzeniowa)
– połączenie ze sobą często sprzecznych zjawisk

Ćw. 5:

Góra była wielka jak....

Telewizor jest gorzki (jest jak gorycz), bo...

Analogie – rodzaje

▶ **Analogia bliska** (*coś jest jak coś*)

Ćw. 6: *Słoń jest jak..., bo...*

Ćw. 7: *Człowiek jest jak..., bo...*

Ćw. 8: Narysuj tego słonia

▶ **Analogia odległa** (*coś nie jest jak coś*)

Ćw. 9: *Słoń nie jest jak..., bo....*

Ćw. 10: *Człowiek nie jest jak..., bo...*

Metafory

Metafory to **przeniesienie treści znaczeń** lub **kreacja znaczenia**

Często prowadzą do zrozumienia problemu poprzez głębszy ogląd oraz w dokonaniu ilościowej i jakościowej zmiany w rozumieniu tego problemu.

Tworzone są poprzez **łączenie ze sobą „na siłę” odległych cech pewnych obiektów**, np. poprzez wylosowanie przypadkowych obrazków „róża” i „słoń” mogą powstać dwie metafory *„słoniowa róża”* i *„różany słoń”*

Rodzaje metafor

- ▶ **Metafora percepcyjna**, tzw. synestezja (oparta na wrażliwości i wyobraźni wzrokowej, słuchowej, dotykowej, smakowej czy węchowej), np. *fortepianowa cisza*, *betonowy zapach*

Ćw. 11:

Podaj i opisz metafory do pojęć:

- **chropowatość** i **ciemność**,
- **trzask** i **zapach**,
- **pieprz** i **taniec**.

Rodzaje metafor

▶ **Metafora kinestetyczna**

(przekładanie pojęć na ruch, np. *bociani chód*)

Ćw. 12: inne przykłady?

▶ **Metafora czynnościowa**

(przenoszenie znaczeń z jednego obiektu na drugi za pośrednictwem czynności, np. kanapa jako *trampolina*)

Ćw. 13: inne przykłady?

Rodzaje metafor

- ▶ **Metafora semantyczna** (nadawanie nowych znaczeń znanym obiektom, tworzenie nowych nazw, np. *talerz kosmicznych wspaniałości*)

Ćw. 14:

Narysuj: *Zupę marzeń*

Ćw. 15:

Opisz: *Marzenia o smaku rodzynkowym*

Ćwiczenie „Pola wyrazów”

Wylosuj po jednym wyrazie z każdego pola i utwórz metaforę, potem zwizualizuj ją w rysunku.

pustynia

deszcz usta balon

oczy marzenie diabeł

kareta noga pałac

magik koszyk

czarownica

grzeczny

woda kasztany pręt

rodzynki skrzat zjawą

ptak pokemon ruch

szept herbata

korale